

L'OPINIÓ

SURT CADA DISSABTE

25 CÈNTIMS

BARCELONA, 10 DE MARÇ DE 1928

ANY I - N.º 4

Redacció i Administració: ARIBAU, 75 - TELÈFON G. 1440

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ:

BARCELONA: TRIMESTRE, 3,00 PESSETES; SEMESTRE 6,00

FORA: TRIMESTRE, 3,50 PESSETES; SEMESTRE, 6,50

ESTRANGER: SEMESTRE, 9,00 PESSETES

L'imperialisme francès a l'Alsàcia

per Pere Comas

Fa una colla d'anys que ens dediquem a combatre diversos imperialismes. L'Anglaterra, sobretot, ha merescut el més enèrgic i persistent blâme pel que fa des de segles a l'Índia, a la Irlanda, a Egipte i pertot arreu. L'hora és arribada de dirigir la mirada cap a França. Tots els liberals del món, després de la guerra gran, giraren els ulls vers la República, sostenint-la moral i materialment en les hores tristes en què la valenta sang francesa era copiosament vessada per la defensa dels principis bàsics de la civilització. Fills escollits d'aquestes terres aportaren el tribut de llurs vides a la lluita universal que se sostenia contra els representants de la dominació germànica, de la Mittel-Europa, de Guillem Hohenzollern.

Uns es movien per combatre l'invasor estripador de tractats, altres, contra un agressor premeditat i ambiciós. N'hi havia que odiaven el pas de l'oca, el casc de punxa, l'organització de ramat del prussianisme. Qui avorria Hegel, qui malparlava de Wundt, qui fins i tot de Luter. Entre els motius d'aversió despuntava el maltracte, la sevícia que s'inflija a l'Alsàcia. Aquelles societats gimnàstiques, aquells incidents de Saverne ens revoltaven.

No era perdonada l'anèixió violenta del 70 i ben enganxat al cor i a la memòria restava el crit de lleialtat dels súbdits forçosos de la Germània. El gall republicà vegé com, l'un després de l'altre, venien els pobles del món a ajudar-lo i com l'any 1918 li portava la victòria.

Després, l'Alemanya s'ha transformat. Malgrat la permanència d'un fort partit nacionalista, que somia la tornada de l'Imperi, encara que a mans diferents de l'ex-Kaiser, la presidència del Reich fou donada al socialista moderat Ebert i establerta la liberalíssima constitució burgesa de Weimar.

Mort el malaguanyat president, els vots de les dones sentimentals, la defecció de certs catòlics, i la divisió dels esquerristes, escolliren com a successor el vell Hindenburg, el qual, per bé que hagi conservat els esperons i el casc de punxa, ha guardat, fins ara, fidelitat a la República. Cal també tenir present que Marx reuni catorze milions de sufragis i Thaelmanns dos milions i mig. L'esperit de ramat va desapareixent i puja una important onada de sana democràcia i de valent socialisme.

Aquest panorama ha fet rumiar molt als homes que per liberalisme tenien els afectes del costat de França. Encara els hi conserven, però esvaïda l'antipatia nascuda dels esclats germànics, cada dia s'asserenen i analitzen amb més atenció les foguerades imperialistes de la nació veïna. Quan Sarraïl ha bombardejat Damasc, amb salvatgisme agut; quan Soltan Attrache ha fet conèixer les justes reivindicacions dels habitants de Síria, rebutjades pels governs francesos; quan el pseudo-socialista Varenne encobreix els atropells de l'Indo-Xina; quan el President a l'Algèria sosté l'exili al desert del líder alarab Ben-Lekal, minven els prejudicis i s'obre un horitzó ben distint del de 1914. Ha vingut després l'expulsió en massa d'obers estrangers, amb tota mena de vexacions; la condemna sistemàtica dels treballistes radicals; l'empresonament de diputats, amb l'ajut d'una majoria parlamentària dòcil; i, en fi, la munió de lleis tributàries que esclafen el pobre i permeten respirar a l'adinerat a ple pulmó, perquè la moneda s'aguanti en profit seu.

Davant d'això, en presentant-se en forma violenta el cas d'Alsàcia, ha estat indispensable examinar-lo sense vots de confiança. Poincaré ha procedit de mala fe. Aparentant conspiracions antipatriòtiques fomentades per l'or estranger, compres d'armes, treballs de secessió, ha desencadenat una persecució policíaca i judicial, injusta i sense límit. Menyspreant el fet innegable que els alsacians són germànics de llengua i de raça, els imposa l'idioma francès en tot, suspèn els periòdics vernaculs, dissol les societats, revoca funcionaris, empresona ciutadans honorables, i va contra tot el que fa olor d'alemany o de regional.

La instrucció dels processos ha fet veure la falsedat de les acusacions, respecte a la intel·ligència dels autonomistes amb sectors de fora, com ha demostrat a Basilea el baró Bulch, i a París, l'òrgan més important dels treballadors.

Darrerament, una mà d'espies i funcionaris han preparat al President l'apoteòsica rebuda d'Estrasburg. Casa per casa, els agents del centralisme obligaven a guarnir els balcons. A la plaça on pronuncià el discurs Poincaré no s'hi podia entrar sense ésser escorcollat i controlat pels policies vinguts de París a centenars i els honoraris nomenats per a l'ocasió.

Els protestataris eran bastonejats, i el diputat Hueber, que tingué la gosadia de donar a l'estació un crit de "visca la llibertat", fou salvat de la pallissa amb dificultat, pels seus amics.

Tots els grans rotatius francesos, tots els diaris i periòdics, amb la sola excepció dels treballistes avançats, s'han prestat a inventar el més formidable bombo arran del viatge presidencial. Segons ells, l'Alsàcia entera ha tingut el goig d'acclamar el President. El moviment alsacià regionalista està ofegat i anihilat.

Encara les orelles del lorenès estaven plenes de crits i d'aplaudiments, que ja els patriotes perseguits han donat la més bella de les respostes, amb les eleccions de Haguenau.

A despit d'una pressió formidable, a despit de la unió sagrada de tots els partits, des dels clericals fins als socialistes *chawvins*, la llista dels consellers alsacianistes ha guanyat disset llocs, i queden encara les esperances sobre deu *ballotages*. Ha votat tothom.

De 3.488 electors, 3.250 han anat a les urnes.

La campanya de la Unió sagrada ha estat ferotge, com ho demostra el nombre de votants. Els socialistes moderats, aliats amb el govern francès, havien arribat a prometre als clericals l'escola confessional. No és pas per Weis o per Baumgarten o per Sauer que s'han pronunciat els habitants de Haguenau, és, abans que tot, contra l'imperialisme francès, contra la política de brutalitat que menen el xovinistes sobre el país. Cert és que, un cop elegit, l'ex-batlle Weiss ha adreçat a Poincaré un telegrama assegurant-li que sent per la França un amor filial, però no ho és menys que aquesta declaració feta mantes vegades pels alsacians no exclou de cap manera un desig fermíssim de llibertat col·lectiva i descentralitzadora, i que els electors han rebutjat els candidats oficials. Weiss és catòlic i conservador. Això vol dir que sap nedar i guardar la roba. Tot afirmant-se contrari a l'imperialisme, sols li interessa fer constar que en les manifestacions dels seus partidaris no hi ha jugat pas l'or alemany. El telegrama potser li estalviarà la presó.

Ja sé que significats i lleials homes d'esquerra prefereixen una Alsàcia centralitzada, a veure-la lliurada als clergues autonomistes. Però al costat dels abats i dels xaiets que ells pastoren, hi ha grans masses treballadores absolutament fora del perill negre, com ho demostren les darreres eleccions dels *cheminots* de la xarxa alsaciana pel Consell Ferroviari i els nombrosos amics que acabilla Hueber, a part de l'essencialitat del problema de llibertat col·lectiva que ha de resoldre's a favor de sigui qui sigui el que la pretengui.

L'episodi de la gent de Haguenau és doblement simpàtic perquè continua una tradició. Ja a l'any 1677 una part del poble, l'Ajuntament, el Palau Imperial i d'altres edificis públics foren destruïts per l'incendi ordenat pel Mariscal Crequi, amb motiu d'haver estat rebut a trets pels paisans en entrar amb les seves tropes. Segurament Haguenau servava bona memòria de les llibertats i privilegis concedits per l'emperador Frederic Barbarroja i els seus successors, quatre segles abans. Haguenau, a les vores de Moder, vaig travessar-lo l'estiu passat rodant cap a Wissemburg, i tots en tenim un record lleuger però agradable.

L'església de Sant Jordi, amb un Crist esculpí a la fusta de grans dimensions; la de San Nicolau manada construir per Barbarroja en el segle XII; el temple protestant; la sinagoga i l'antiquíssima torre Ritterthurm; els seus boscos exuberants i les carreteres guarnides de pomers i cirerers demostren un país ric, culte, liberal, valent. No és estrany que de Haguenau hagin sortit el canonge Gotfrid, poeta i músic, en el segle XIII; el reformador Capiton, segle XV; el poeta Dangkrozhheim, segle XVII; Vitus Han; Gaspar Bisch, juriconsult; David-Lleó Cahun, literat, i ara els lluitadors infatigables de l'autonomisme alsacià.

ACLARACIÓ

Davant la interpretació que algú ha donat al fragment del llibre d'En Josep Maria de Sagarra que publicàvem en el nostre número anterior, hem de manifestar, de ple acord amb l'autor, que en cap cas no hi ha hagut la més lleu intenció d'insultar la ciutat de Girona ni cap dels seus fills.

Es tracta d'una visió d'ordre purament literari d'acord amb l'ambient de la novel·la que el nostre amic Josep Maria de Sagarra està preparant.

L'autor i nosaltres lamentem vivament la interpretació equivocada que s'ha donat al fragment de novel·la *Les pedres de Girona*.

On va la joventut?

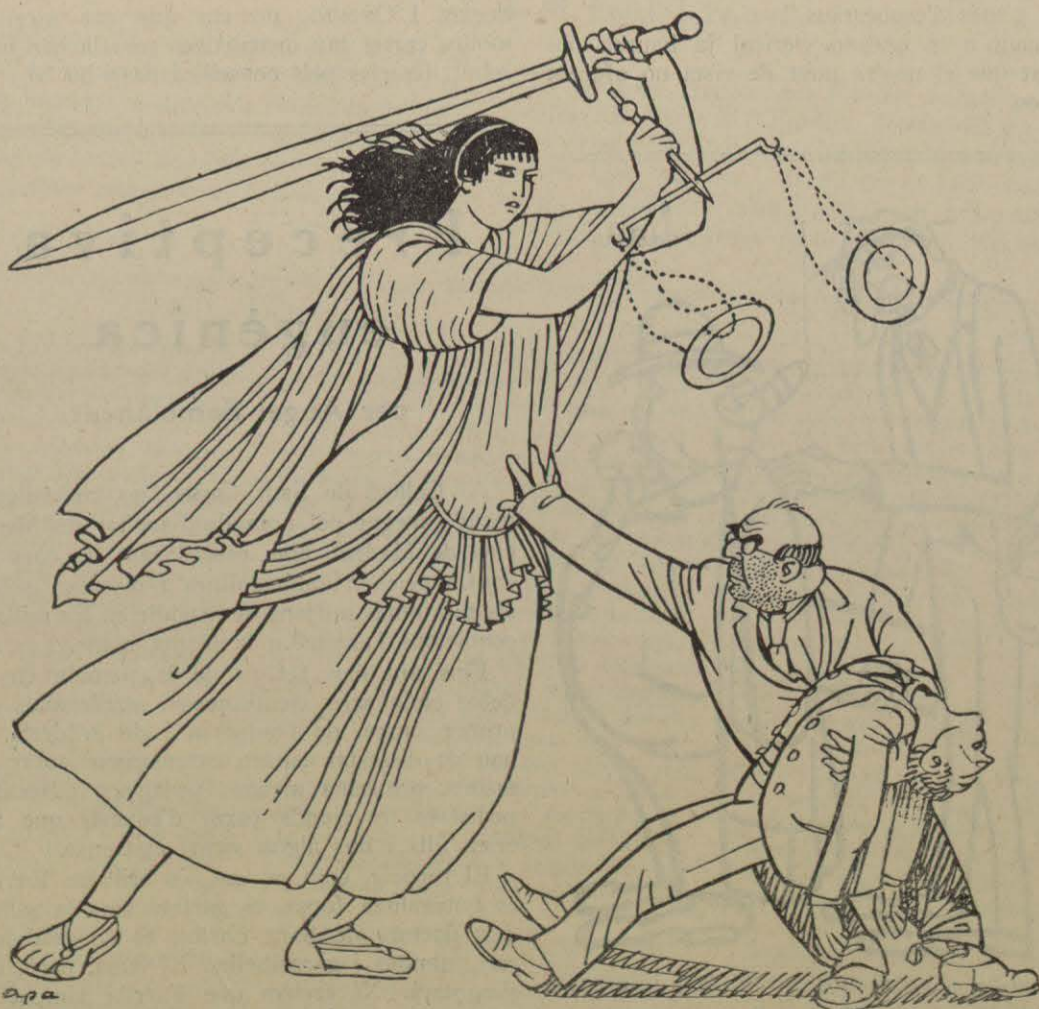
per Domènec de Bellmunt

Aquesta pregunta se la fa un periodista francès en una revista d'avantguarda, tractant d'estudiar, o més ben dit d'esbrinar, l'esdevenidor polític del món. Vulgui's no vulgui's, el pensament m'ha portat a Catalunya i he passat una llarga estona estudiant mentalment les característiques de la nostra joventut amb la bona intenció de trobar la nostra joventut? Veus aquí el problema a resoldre. La relació íntima entre aquesta qüestió i el problema general de l'esdevenidor polític dels pobles és evident. Val la pena d'analitzar severament, de classificar amb precisió, de fer una tria escrupolosa, d'examinar imparcialment tots els detalls documentatius per al nostre estudi de conjunt. Jo confesso, amb un punt d'amargor a l'ànima, que he intentat fer aquest estudi i que he arribat a una conclusió desoladora. He arribat a concloure que la nostra joventut no va enlloc. He fet més encara! He descobert les causes d'aquesta lamentable desorientació i àdhuc els remeis més indicats per curar-la com més aviat millor.

Si fixem com a límit màxim ascendent l'edat de trenta anys, estació definitiva de la vida humana en la qual cal trasbordar gairebé sempre vers el camí on la joventut ens ha guiat, podrem establir immediatament que a casa nostra hi ha una notable majoria de "menys de trenta anys" que no sent la més petita preocupació espiritual. Aquesta majoria està formada per una gran massa de treballadors del camp, pels obrers de fàbriques i tallers amb una incultura gairebé absoluta i per un enorme nucli de jovent ciutadà molt més interessat pel futbol i les danses d'última moda que per cap problema d'ideal. Aquests tres grups poden acoblar-se en un perquè el mal de tots s'ha d'anar a cercar a l'Escola, o potser, millor dit, a l'absència d'Escola i perquè el rendiment espiritual de tots plegats és absolutament nul.

Hi ha, naturalment, una minoria de "menys de trenta anys" l'anàlisi de la qual encara ens ha portat més pessimisme al cor. Es una minoria formada per una remarcable selecció— molt petita, desgraciadament, un nombre!— d'obers cultivats, estudiosos, espirituals, gairebé romàntics, i per un nucli d'intel·lectuals, compost de joves d'estudi, acadèmics, artistes i professionals d'alguna carrera. Aquesta minoria d'intel·lectuals és en gran part responsable de la desorientació general en el camp de la cultura. Són intel·lectuals no emancipats. Sense personalitat pròpia. Espiritualment irresponsables. Porten una croseta llampant d'europèisme, però sota la crosta trobeu fàcilment les arrels reaccionàries agafades als Escolapis o a les aules dels Jesuïtes. Són clericals. Els prejudicis religiosos traven potentament llur creixença mental i llur visió clara de tots els problemes de la ciència i de la vida. El tradicionalisme, entronitzat còmodament a totes les esferes socials del nostre poble, és una lligadura moral absurda que tiva el cervell de la joventut, insensibilitza el cor, crea la hipocresia, impossibilita l'ideal romàntic.

Jo tinc un amic, un excel·lent amic de joventut, que actua d'advocat a Barcelona. Fins als setze anys anà al P. P. Jesuïtes. Després cursà la carrera de lleis. Es llençà sincerament, entusiàsticament a la propaganda regionalista. Mentrestant, en la pràctica de la seva professió, anava descobrint unes aptituds i un talent veritablement excepcionals. Es féu una cultura. S'obrí un esdevenidor magnífic. Li entraren uns desigs immensos de llegir, de llegir molt, i s'empassava un gavadal de diaris nacionals i estrangers, de revistes d'art o de política, literàries o professionals. Visitava l'Ateneu quotidianament i parlava amb els amics de liberalisme. I bé. Un dia li vaig enviar des de París una publicació no solament d'esquerra en el sentit polític, sinó laica en el sentit religiós. Les dues idees es completen i en la revista esmentada combregaven juntes. El clericalisme que s'introdueix en la política de l'Estat sortint de la seva esfera exclusivament espiritual, hi era enèrgicament condemnat. No sé si endevinareu quin comentari feu el meu amic a la meua gentilesa d'enviar-li la revista. Fou curiós: Gairebé a correu seguit

—Vull venjar la mort del vostre Tejada de Paredes!

—Arri allà! Cuida't de casa teva: no n'hem de fer res de la justícia.

Resum de la setmana

Pàgina 3